

ส่วนบัญชีและการเงิน
เลขที่รับ.....
วันที่ 20 ก.ค. 2558
บันทึกข้อความ

สำนักบริหาร.....
เลขที่รับ 2156
วันที่ 17 ก.ค. 2558 เวลา 17.49
หน.ส่วนเลขานุการ.....
15 ก.ค. 2558 17.30
หน.ส่วนเลขานุการ.....

หน่วยงาน สำนักบริหาร ส่วนบัญชีและการเงิน โทร. 3301-3305, 3401-3403

ที่ กฟก 0440/0851

วันที่ 15 กรกฎาคม 2558

เรื่อง หลักการและนโยบายบัญชีของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร

เรียน เลขาธิการสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร

ตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบงบการเงินของกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร งวดปีบัญชี 2551 2552 2553 2554 และ 2555 แล้วมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการบัญชี นั้น

ส่วนบัญชีและการเงิน ได้จัดทำหลักการและนโยบายบัญชีของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร โดยอาศัยหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐเป็นพื้นฐาน และนำมาตราฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ของสภาวิชาชีพบัญชีมาเป็นส่วนประกอบเพิ่มเติมในบางส่วน มาปรับให้เข้ากับการบริหารงานของสำนักงานกองทุนฯ ซึ่งขณะนี้ยังดำเนินการจัดทำไม่ครบถ้วนเต็มรูปแบบ เนื่องจากการจัดทำหลักการและนโยบายบัญชีดังกล่าว มีความยุ่งยาก สลับซับซ้อน อยู่มาก เช่น หลักการและนโยบายบัญชี การเสนอรายงานฐานะการเงินและงบการเงิน วิธีการบันทึกบัญชี รหัสบัญชี ตารางการควบคุมที่เกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน แบบฟอร์มการใช้จ่ายเงิน ต้องสอดคล้องกัน

เพื่อให้การจัดทำหลักการและนโยบายบัญชีดังกล่าว สามารถนำมาประกาศและมีผลบังคับภายในวันที่ 1 ตุลาคม 2558 ที่จะถึงนี้ ส่วนบัญชีและการเงิน จึงขอแบ่งการจัดทำหลักการและนโยบายบัญชีดังกล่าว ออกเป็นส่วน ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 หลักการและนโยบายด้านบัญชีและการเงิน

ส่วนที่ 2 ระบบการเงินและบัญชี (รวมถึงรูปแบบงบการเงินและงบแสดงฐานะการเงิน)

ส่วนที่ 3 ตัวอย่างการบันทึกบัญชี

ส่วนที่ 4 แบบฟอร์มการเบิกจ่ายและตารางการควบคุมการเบิกจ่าย

ในการนี้ ส่วนบัญชีและการเงิน จึงขอเสนอหลักการและนโยบายบัญชีของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ส่วนที่ 1 หลักการและนโยบายด้านบัญชีและการเงิน ต่อเลขาธิการพิจารณา ดังนี้

1. เห็นชอบหรืออนุมัติ ตามที่ส่วนบัญชีและการเงินเสนอ เพื่อจะได้ดำเนินการในส่วนที่เหลือต่อไป หรือ
2. เห็นควรให้มี แก้ไข เพิ่มเติม แล้วให้นำส่งใหม่ในคราวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาตามที่เลขาธิการเห็นสมควร

① *เขียนเลขที่*
(เพื่อคัดส่งกรมการคลัง)
เพื่อพิจารณา
กมล วัฒนกุล
ผู้อำนวยการสำนักฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร
ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักบริหาร

(นายศุภมิตร ล้วนโกศลชัย)

หัวหน้าสำนักงานสาขาจังหวัดกรุงเทพมหานคร
ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าส่วนนโยบายและแผน
และปฏิบัติหน้าที่รักษาการหัวหน้าส่วนบัญชีและการเงิน

③ ① *แจ้งตอบ, 04 ก.ค. 2558*
สุภัทราภรณ์ วัฒนกุล
กรมการคลัง
② *ปรับปรุงตามหลัก ก.ค. ๕๕*
รณนภพร ธีระภักดิ์
รณนภพร ธีระภักดิ์
รณนภพร ธีระภักดิ์
ดุษฎีพรภักดิ์
ด.ช.ป.
② *ทวน*
กมล วัฒนกุล
กมล วัฒนกุล
16 ก.ค. 2558
นางเลขาธิการสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร

นโยบายและคู่มือการปฏิบัติงาน
ด้านการบัญชีและการเงิน
ของ
สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร

คำนำ

ด้วยพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. 2542 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ข้อ
ในมาตรา 11 ภายในกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี ให้คณะกรรมการเสนองบดุลแสดงฐานะ
การเงิน โดยมีคำรับรองการตรวจสอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานเสนอ
ต่อคณะรัฐมนตรี ประกอบกับกระทรวงการคลัง กรมบัญชีกลาง มีหนังสือที่ กค 0423.2/6237 ลงวันที่ 8 กันยายน
2557 เรื่อง แนวปฏิบัติทางบัญชีประกอบมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน ที่ได้
เปลี่ยนแปลงรูปแบบการรายงานจากเดิม ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค 0427/ว367 ลงวันที่ 20
ตุลาคม 2552 เรื่อง การรายงานการรับและการใช้จ่ายเงินที่ไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินตามแนวปฏิบัติตาม
บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 170 อีกทั้ง การรับรองงบดุลแสดง
ฐานะการเงิน หรืองบการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ประจำปีบัญชี 2555 2554 2553 2552 2551 มี
ข้อเสนอแนะให้สำนักงานพิจารณาดำเนินการ จัดให้มีหลักเกณฑ์ในการจัดทำและนำเสนองบการเงินให้เป็นไปตาม
หลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป รวมทั้งจัดทำคู่มือบัญชีและกำหนดผังบัญชี โดยมีคำอธิบายสำหรับแต่ละชื่อบัญชี

เพื่อให้สำนักงานสามารถจัดทำค่าของงบประมาณที่ภาครัฐ กำหนดเป็นระบบการบริหารมุ่งเน้น
ผลงานและผลลัพธ์ แทนการควบคุมปัจจัยนำเข้าและกระจายความรับผิดชอบในการบริหารการเงิน ซึ่งให้มีอิสระ
และความคล่องตัวในการจัดสรรทรัพยากร เพื่อผลิตผลงานตามพันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์อย่างมี
ประสิทธิภาพ ดังนั้น สำนักงานจึงจำเป็นต้องมีข้อมูลทางบัญชีที่สมบูรณ์เพียงพอต่อการวิเคราะห์ฐานะการเงินและ
ประเมินผลการดำเนินงานทางการเงิน มีข้อมูลต้นทุนในการปฏิบัติงาน ที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการขอจัดสรรงบประมาณ
และมีข้อมูลเพื่อสนับสนุนการวางแผนทางการเงิน การบริหารจัดการทรัพย์สินและการตรวจสอบกำกับดูแลองค์กร
ของผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การกำหนดหลักการบัญชีเป็นเกณฑ์คงค้าง จะช่วยวางกรอบในการ
ปฏิบัติงาน ข้อมูลทางบัญชีที่มีคุณภาพมากกว่าเกณฑ์เงินสด การกำหนดหลักการบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง เป็นการ
บันทึกรายได้อีกกับค่าใช้จ่าย เพื่อรับรู้ผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในรอบปีบัญชี ซึ่งมีกระแสเงินสดไหลเข้าหรือออกของ
สำนักงาน โดยไม่ได้คำนึงถึงแต่เฉพาะกระแสเงินสดเหมือนเช่นในอดีตที่ผ่านมา การบันทึกบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง
จะต้องจัดทำงบการเงินที่แสดงทรัพยากรทั้งหมดที่อยู่ในความควบคุม ดูแล ภาระหนี้สินและส่วนทุนของหน่วยงาน
รวมทั้งรายงานที่แสดงรายได้และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละรอบปีบัญชี เงินและทรัพย์สินทุกประเภทตามมาตรา 6
แห่งพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. 2542 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 หากนำมาใช้ในการ
ปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์และภารกิจของสำนักงานแล้ว จะต้องนำมารวมแสดงไว้ในงบการเงินทั้งหมด เพื่อแสดง
ภาพรวมของผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสำนักงาน

ดังนั้นแนวคิดและมาตรฐานการบัญชีต่างๆ ที่นำมาใช้กำหนดหลักการและนโยบายบัญชีฉบับนี้ จึง
อาจมีข้อจำกัดไม่สามารถนำมาใช้ได้อย่างเต็มรูปแบบ และอาจทำให้ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการนำเสนอ
ข้อมูลทางการเงินบัญชีมีข้อจำกัดเช่นกัน อย่างไรก็ตามการกำหนดหลักการและนโยบายบัญชีฉบับนี้เป็นพัฒนาการก้าว
แรกของการปฏิรูปการบริหารงานกองทุน และอาจมีการแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคตได้ เมื่อ
ระบบต่างๆ ตามแนวทางการบริหารภาครัฐมีผลกระทบต่อระบบบัญชีมีความชัดเจนมากขึ้น

หลักการและนโยบายบัญชีฉบับนี้ ประกอบด้วย หลักการและนโยบายบัญชีทั่วไป และหลักการ
และนโยบายบัญชีเกี่ยวกับรายการที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดทำงบการเงิน ได้แก่ สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วน
ทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย โดยในแต่ละส่วนจะกล่าวถึงเกณฑ์การรับรู้ การวัดมูลค่า และการจัดประเภทของแต่ละ
องค์ประกอบในงบการเงิน

ผู้จัดทำ
มีนาคม 2558

สารบัญ

หัวข้อ

หน้า

ส่วนที่ 1 หลักการและนโยบายด้านบัญชีและการเงิน

หลักเกณฑ์ในการกำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานด้านบัญชีและการเงิน	5
วัตถุประสงค์	5
ขอบเขตการถือปฏิบัติ	5
คำอธิบายศัพท์	6
หลักการและนโยบายบัญชีทั่วไป	7
หลักการและนโยบายบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์	8
การรับรู้สินทรัพย์	8
เกณฑ์มูลค่าขั้นต่ำในการรับรู้	9
การวัดมูลค่าสินทรัพย์	9
การแลกเปลี่ยนสินทรัพย์	9
รายจ่ายภายหลังการได้มาซึ่งสินทรัพย์	10
ประเภทของสินทรัพย์	10
หลักการและนโยบายบัญชีสำหรับสินทรัพย์แต่ละประเภท	10
หลักการและนโยบายบัญชีเกี่ยวกับหนี้สินและส่วนทุน	13
การรับรู้หนี้สิน	13
การวัดมูลค่าหนี้สิน	14
ประเภทของหนี้สิน	14
หลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหนี้สินแต่ละประเภท	14
ส่วนทุน	15
หลักการและนโยบายบัญชีสำหรับทุนแต่ละประเภท	15
หลักการและนโยบายบัญชีเกี่ยวกับรายได้	15
การรับรู้รายได้	15
การวัดมูลค่ารายได้	15
หลักการและนโยบายบัญชีสำหรับรายได้แต่ละประเภท	16
หลักการและนโยบายบัญชีเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย	16
การรับรู้ค่าใช้จ่าย	16
ประเภทของค่าใช้จ่าย	17
หลักการและนโยบายบัญชีสำหรับค่าใช้จ่ายแต่ละประเภท	17

ส่วนที่ 1

หลักการและนโยบายด้านบัญชีและการเงิน

หลักเกณฑ์ในการกำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานด้านบัญชีและการเงิน

สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการกำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานด้านบัญชีและการเงินให้สอดคล้องกับหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ และการเสนองบการเงินตามแนวปฏิบัติที่กรมบัญชีกลางกำหนด (ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0423.2/ว 237 ลงวันที่ 8 กันยายน 2557)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานด้านบัญชีและการเงินของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร
2. เพื่อใช้ควบคุมการรับ-จ่ายเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร วัตถุประสงค์ นโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง มติของคณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร มติคณะรัฐมนตรี และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อให้ผู้บริหารกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารงาน การวางแผน การควบคุม และการตัดสินใจ
4. เพื่อให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ตรวจสอบภายในใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบบัญชี
5. เพื่อใช้ในการจัดทำรายงานการเงินในภาพรวมส่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กรมบัญชีกลาง สำนักงบประมาณ เป็นต้น

ขอบเขตการถือปฏิบัติ

หลักการและนโยบายการบัญชีที่กำหนดนี้จะใช้กับสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรที่ต้องเสนองบดุลที่มีคำรับรองการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน พร้อมรายงานผลปฏิบัติงานให้คณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรเห็นชอบ แล้วเสนอมติคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเพื่อทราบและประกาศในราชกิจจานุเบกษา อีกทั้งกรมบัญชีกลางได้มีตามหนังสือ ที่ กค 0423.2/ว 237 ลงวันที่ 8 กันยายน 2557 เรื่อง แนวปฏิบัติทางบัญชีประกอบมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน ที่กำหนดให้หน่วยงานที่รับงบประมาณต้องส่งงบแสดงสถานะทางการเงิน ตามที่กำหนดในหน้า 3-4 สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรจึงได้นำหลักการและนโยบายบัญชีที่กระทรวงการคลังกำหนดให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจถือปฏิบัติมาปรับใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดระบบบัญชีและจัดทำรายงานการเงินส่งให้กระทรวงการคลังนำไปวิเคราะห์ และจัดทำรายงานเพื่อการบริหาร การเงินการคลังในภาพรวมของประเทศต่อไป

หลักการและนโยบายการบัญชีที่กำหนดขึ้นนี้ให้สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรนำไปเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำกรควบคุมภายในที่ต้องส่งให้กับคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และวิธีการตรวจสอบของสำนักตรวจสอบ และเพื่อหลักการและนโยบายการบัญชีที่กำหนดขึ้นนี้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันของกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรและของประเทศไทย และสอดคล้องกับมาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจึงจัดให้มีการทบทวนและปรับปรุงเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

คำอธิบายศัพท์

พ.ร.บ.	หมายถึง	พระราชบัญญัติ
กองทุน	หมายถึง	กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร
บัญชีกองทุน	หมายถึง	บัญชีกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ตามข้อ 37 ในระเบียบคณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ว่าด้วยการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจัดหาผลประโยชน์ของกองทุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547
บัญชีกองทุนจัดการหนี้	หมายถึง	บัญชีกองทุนจัดการหนี้ของเกษตรกร ตามข้อ 37 ในระเบียบคณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ว่าด้วยการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจัดหาผลประโยชน์ของกองทุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547
คณะกรรมการ	หมายถึง	คณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร
คณะกรรมการบริหาร	หมายถึง	คณะกรรมการบริหารกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร
คณะกรรมการจัดการหนี้	หมายถึง	คณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกร
คณะอนุกรรมการ	หมายถึง	คณะอนุกรรมการที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการ ตามมาตรา 15 (12) แห่ง พ.ร.บ.กองทุน
คณะทำงาน	หมายถึง	คณะทำงานที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการบริหาร หรือคณะกรรมการจัดการหนี้ ตามมาตรา 21 (8) และ มาตรา 37/3 (6) แห่ง พ.ร.บ.กองทุน
สำนักงาน	หมายถึง	สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร
สำนักฟื้นฟู	หมายถึง	สำนักฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร
สำนักจัดการหนี้	หมายถึง	สำนักจัดการหนี้ของเกษตรกร
สาขาจังหวัด	หมายถึง	สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัด 77 จังหวัด
สาขาภูมิภาค	หมายถึง	สำนักกิจการสาขาภูมิภาค 1-4
ธ.ก.ส.	หมายถึง	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
องค์กรเกษตรกร	หมายถึง	องค์กรเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนไว้กับกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร
เกษตรกร	หมายถึง	เกษตรกรสมาชิกในองค์กรเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกองค์กรเกษตรกรไว้กับกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร และได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกร (หนี้) ไว้กับกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร
สถาบันการเงิน	หมายถึง	ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์การเกษตร และนิติบุคคลอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด
สินทรัพย์	หมายถึง	ทรัพย์สินที่อยู่ในความควบคุม ดูแล ใช้งานของสำนักงาน ซึ่งเป็นผลจากเหตุการณ์ในอดีต และคาดว่าจะทำให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต หรือศักยภาพในการให้บริการเพิ่มขึ้นแก่สำนักงาน
สินทรัพย์หมุนเวียน	หมายถึง	สินทรัพย์ที่มีลักษณะข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อ ดังนี้ 1) สินทรัพย์ที่สำนักงานคาดว่าจะรับรู้ประโยชน์จากสินทรัพย์นั้น หรือถือสินทรัพย์ไว้เพื่อขาย หรือเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานภายในรอบระยะเวลาดำเนินงานปกติ

		2) สินทรัพย์ที่สำนักงานถือไว้โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการค้า หรือถือไว้ในระยะสั้น และคาดว่าจะรับรู้ประโยชน์จากสินทรัพย์นั้นภายใน 12 เดือน นับจากวันที่ในงบการเงิน
		3) เงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสด
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	หมายถึง	สินทรัพย์ที่ไม่เข้าลักษณะตามคำนิยามของสินทรัพย์หมุนเวียน
สินทรัพย์ถาวร	หมายถึง	สินทรัพย์อันมีลักษณะคงทน ที่ใช้ในการดำเนินงานและใช้ได้นานกว่า 1 รอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติ มิได้มีไว้เพื่อขาย
หนี้สิน	หมายถึง	ภาระผูกพันในปัจจุบันของสำนักงาน ซึ่งเป็นผลจากเหตุการณ์ในอดีตและการชำระภาระผูกพันนั้น จะส่งผลให้สำนักงานต้องสูญเสียทรัพยากรที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการ
หนี้สินหมุนเวียน	หมายถึง	หนี้สินที่มีลักษณะข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้ 1) หนี้สินที่คาดว่าจะชำระหนี้สินภายในรอบระยะเวลาการดำเนินงานปกติของสำนักงาน 2) หนี้สินถึงกำหนดชำระภายใน 12 เดือน นับจากวันที่ในงบการเงิน
หนี้สินไม่หมุนเวียน	หมายถึง	หนี้สินที่ไม่เข้าลักษณะตามคำนิยามของหนี้สินหมุนเวียน
ส่วนทุน	หมายถึง	มูลค่าสุทธิคงเหลือในสินทรัพย์ของสำนักงานหลังหักหนี้สินแล้ว
รายได้	หมายถึง	การเพิ่มขึ้นของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจหรือศักยภาพในการให้บริการในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชีในรูปของกระแสเข้า (Inflow) ซึ่งมีผลทำให้สินทรัพย์สุทธิเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ไม่รวมการเพิ่มขึ้นของเงินทุน
ค่าใช้จ่าย	หมายถึง	การลดลงของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจหรือศักยภาพในการให้บริการในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชีในรูปของกระแสออก (Outflow) หรือการลดลงของสินทรัพย์ หรือการเพิ่มขึ้นของหนี้สิน ซึ่งมีผลทำให้สินทรัพย์สุทธิลดลง ทั้งนี้ไม่รวมถึงการจัดสรรส่วนทุนให้กับเจ้าของ

หลักการและนโยบายบัญชีทั่วไป

- ใช้หลักการบัญชีคู่ (Double Entry)** หมายถึง การกำหนดวิธีลงบัญชีสำหรับรายการที่เกิดขึ้นครั้งหนึ่งจะต้องลงบัญชีสองด้าน คือ เดบิตบัญชีหนึ่งและเครดิตอีกบัญชีหนึ่งด้วยจำนวนเงินที่เท่ากัน
- ใช้หลักการบัญชีแบบเกณฑ์คงค้าง (Accrual Basis)** หมายถึง หลักเกณฑ์ทางบัญชีที่ใช้รับรู้รายการและเหตุการณ์เมื่อเกิดขึ้น ไม่ใช่รับรู้เมื่อมีการรับหรือจ่ายเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสด
- เป็นระบบบัญชีแบบกระจายอำนาจ (Decentralized)** คือ ให้ส่วนบัญชีและการเงินรับผิดชอบในส่วนกลาง สำนักงานใหญ่ สาขาจังหวัดและสาขาภูมิภาครับผิดชอบของตนเอง โดยจัดให้มีระบบการบันทึกและควบคุมรายการบัญชีโดยสมบูรณ์ และแสดงผลการรับ-จ่ายเงินและฐานะการเงินของกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรในวันที่รับผิดชอบได้ ทั้งนี้ ให้ส่วนบัญชีและการเงินเป็นหน่วยงานรับผิดชอบรวบรวมและจัดทำงบการเงินส่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบรับรองภายในเวลา 120 วัน ตามที่ พ.ร.บ.กองทุนกำหนด
- งบการเงิน** สำนักงานจัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไปและเป็นไปตามมาตรา 11 แห่ง พ.ร.บ.กองทุน ที่กำหนดให้สำนักงานต้องเสนองบดุล (ที่มีคำรับรองการตรวจสอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน) และรายงานผลปฏิบัติงานให้คณะกรรมการเห็นชอบ แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเพื่อทราบและประกาศในราชกิจจานุเบกษา ต่อไป

ทั้งนี้ สำนักงานจะจัดทำรูปแบบการนำเสนองบการเงินตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0423.2/ว 237 ลงวันที่ 8 กันยายน 2557 เรื่อง แนวปฏิบัติทางบัญชีประกอบมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน กำหนดให้กองทุนเสนองบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 ตุลาคม 2557 เป็นต้นไป ประกอบด้วย

- (1) งบแสดงฐานะการเงิน
- (2) งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน
- (3) งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
- (4) หมายเหตุประกอบงบการเงิน
- (5) รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันและปีก่อน
- (6) รายงานรายได้แผ่นดิน

5. รอบระยะเวลาบัญชีหนึ่งปีตามปีงบประมาณเป็นเกณฑ์ (เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ถึง 30 กันยายนของปีถัดไป) และเมื่อสิ้นสุดตามระยะเวลาที่โครงการกำหนด (เช่น โครงการซื้อทรัพย์สินจากบุคคลที่สาม โครงการปรับโครงสร้างหนี้เกษตรกร เป็นต้น)

6. การโอนสินทรัพย์และหนี้สินระหว่างส่วนงาน สำนัก สำนักงานสาขาจังหวัด สำนักกิจการ สาขามุขนิคม การโอนย้ายสินทรัพย์และหนี้สินจากส่วนงานหนึ่งไปยังอีกส่วนงานหนึ่ง ให้รับรู้มูลค่าตามบัญชีสุทธิของสินทรัพย์หรือหนี้สินนั้นเป็นรายการปรับปรุงส่วนทุนของส่วนงานผู้โอนและผู้รับโอน

หลักการและนโยบายบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์

การรับรู้สินทรัพย์

พิจารณาจากหลักเกณฑ์ 2 ประการ คือ

1. ความหมายของสินทรัพย์ ตามคำอธิบายศัพท์

1.1 ตามความหมายของสินทรัพย์ตามคำอธิบายศัพท์ ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต สำหรับสินทรัพย์ของกองทุนให้หมายความรวมถึงศักยภาพในการให้บริการของสินทรัพย์ด้วย พิจารณาว่าสามารถควบคุมประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต หรือควบคุมศักยภาพในการให้บริการที่จะเกิดจากการใช้สินทรัพย์นั้นได้หรือไม่ ซึ่งเป็นการพิจารณาประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ แต่เป็นการพิจารณาถึงการให้สินทรัพย์เพื่อให้การดำเนินงานของสำนักงานบรรลุวัตถุประสงค์ของ พ.ร.บ.กองทุน ไม่ว่าจะก่อให้เกิดกระแสเงินสดเข้าในอนาคตหรือไม่ก็ตาม หรือสามารถกระทำการซื้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

- (1) ใช้สินทรัพย์นั้นในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของ พ.ร.บ.กองทุน
- (2) ได้รับประโยชน์จากการขายสินทรัพย์นั้น
- (3) คิดค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์นั้น
- (4) สามารถอนุญาตหรือปฏิเสธการใช้สินทรัพย์นั้นจากหน่วยงานอื่นหรือบุคคลอื่น

1.2 ความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนตามเกณฑ์การรับรู้สินทรัพย์ หมายถึง การมีโอกาสมากที่สินทรัพย์จะก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต และต้องสามารถแสดงให้เห็นได้โดยมีหลักฐานประกอบหรือแสดงอยู่บนแนวคิดที่สมเหตุสมผล เช่น แสดงยอดลูกหนี้เป็นสินทรัพย์ ณ วันที่มีการจัดทำรายงาน เมื่อมีหลักฐานแสดงให้เห็นถึงโอกาสหรือความเป็นไปได้อาจจะได้รับชำระหนี้ นั้น ถึงแม้ว่าในอนาคตอาจมีเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในลูกหนี้ก็ตาม แต่ ณ เวลาที่มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่ามีโอกาสมากที่จะเกิดขึ้นก็ถือว่าผ่านเกณฑ์ความเป็นไปได้ตามเกณฑ์การรับรู้ของสินทรัพย์

2. เกณฑ์การรับรู้สินทรัพย์ ดังนี้

2.1 มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนที่สำนักงานจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจาก

สินทรัพย์นั้น และ 2.2 มูลค่าของสินทรัพย์นั้นสามารถวัดได้อย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ

เกณฑ์มูลค่าขั้นต่ำในการรับรู้

สำนักงานรับรู้รายการสินทรัพย์ถาวรในบัญชี เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ว่าด้วย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกองทุน และค่าใช้จ่ายตามภาระผูกพันของกองทุน พ.ศ. 2553 ข้อ 6.3 งบลงทุน โดยจะพิจารณาด้วยว่าสินทรัพย์แต่ละรายการอาจมีมูลค่าต่ำกว่าเกณฑ์มูลค่าขั้นต่ำที่กำหนด แต่มูลค่าของสินทรัพย์ประเภทเดียวกันโดยรวมแล้วอาจสูงกว่าเกณฑ์มูลค่าขั้นต่ำที่กำหนด สินทรัพย์เหล่านั้นอาจนำมารวมกันและรับรู้เป็นประเภทของสินทรัพย์นั้นๆ เช่น ครุภัณฑ์สำนักงาน นอกจากนั้นให้พิจารณาสินทรัพย์ที่มีลักษณะเป็นกลุ่ม ซึ่งหมายถึง ระบบหรือชุดของสินทรัพย์ที่ประกอบด้วยสินทรัพย์มากกว่าหนึ่งรายการที่ต้องใช้งานร่วมกันและจัดหามาพร้อมกันในคราวเดียวหรือในเวลาใกล้เคียงกัน เช่น ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบเสียง เป็นต้น สินทรัพย์แต่ละรายการในกลุ่มอาจมีมูลค่าต่ำกว่าเกณฑ์มูลค่าขั้นต่ำ แต่หากมูลค่าของสินทรัพย์ทั้งกลุ่มโดยรวมแล้วมีมูลค่าสูงกว่าเกณฑ์มูลค่าขั้นต่ำ ให้นำสินทรัพย์เหล่านั้นมารวมกันและรับรู้เป็นกลุ่มสินทรัพย์

การวัดมูลค่าสินทรัพย์

สำนักงานจะบันทึกมูลค่าเริ่มแรกของสินทรัพย์ตามราคาทุนที่เกิดขึ้นในการจัดหาสินทรัพย์นั้น ราคาทุนดังกล่าว รวมถึงค่าใช้จ่ายในการทำให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานได้ครั้งแรกด้วย

1. การระบุว่าค่าใช้จ่ายรายการใดเป็นราคาทุนที่เกิดขึ้นในการจัดหาสินทรัพย์ สำนักงานพิจารณาเฉพาะค่าใช้จ่ายที่ระบุได้ว่าเกี่ยวข้องกับจัดหาสินทรัพย์โดยตรง ราคาทุนที่เกิดขึ้นในการจัดหาสินทรัพย์ ประกอบด้วย ราคาซื้อ รวมภาษีนำเข้า ภาษีซื้อที่เรียกคืนไม่ได้ และต้นทุนทางตรงอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการจัดหาสินทรัพย์เพื่อให้สินทรัพย์อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานได้ ส่วนลดการค้าต่างๆ และค่าภาษีที่จะได้รับคืนต้องนำมาหักจากราคาซื้อ ตัวอย่างของต้นทุนทางตรงอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการจัดหาสินทรัพย์ ได้แก่

- 1.1 ต้นทุนการจัดเตรียมสถานที่
- 1.2 ต้นทุนการขนส่งเริ่มแรกและการเก็บรักษา
- 1.3 ต้นทุนการติดตั้ง
- 1.4 ค่าธรรมเนียมวิชาชีพ เช่น ค่าจ้างสถาปนิกและวิศวกร
- 1.5 ประมาณการรายจ่ายในการรื้อถอนสินทรัพย์ และการบูรณะสถานที่

2. ค่าใช้จ่ายในการบริหารและค่าใช้จ่ายทั่วไปอื่นๆ เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ไม่ถือเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ เว้นแต่ค่าใช้จ่ายนั้นจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้มาของสินทรัพย์ หรือเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อทำให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานได้ ในทำนองเดียวกันค่าใช้จ่ายในการเริ่มเดินเครื่องจักรหรือค่าใช้จ่ายอื่นในทำนองเดียวกัน ไม่ถือเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ เว้นแต่จำเป็นต้องจ่ายค่าใช้จ่ายดังกล่าวเพื่อให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานได้ ส่วนผลขาดทุนเริ่มแรกจากการดำเนินงานที่เกิดขึ้นก่อนที่สินทรัพย์จะสามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนที่กำหนดไว้ ให้รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทันทีที่เกิด

3. สินทรัพย์อื่นนอกจากเงินสดที่สำนักงานได้มาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือเสียค่าใช้จ่ายน้อยมาก เสมือนได้เปล่า เช่น ได้มาจากการรับบริจาคหรือได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอก ให้บันทึกบัญชีมีมูลค่าเป็นศูนย์ (0) ณ วันที่ได้มาของสินทรัพย์นั้น

การแลกเปลี่ยนสินทรัพย์

สำนักงานอาจได้รายการที่เป็นที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ มาจากการแลกเปลี่ยนกับสินทรัพย์ที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งหมายถึงสินทรัพย์ที่มีประโยชน์ใช้สอยแบบเดียวกันในการดำเนินงานลักษณะเดียวกัน และมีมูลค่า

ยุติธรรมใกล้เคียงกัน ให้บันทึกราคาทุนของสินทรัพย์ที่ได้รับมาด้วยราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ที่นำไปแลกเปลี่ยน โดยไม่มีการรับรู้รายการกำไรหรือรายการขาดทุนจากการแลกเปลี่ยน อย่างไรก็ตาม มูลค่าของสินทรัพย์ที่ได้รับมา อาจเป็นหลักฐานที่แสดงว่าสินทรัพย์ที่โอนไป ต้อยค่าลงแล้ว สำนักงานต้องบันทึกลดราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ที่โอนไปและใช้ราคาตามบัญชีที่ปรับลดแล้วเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ใหม่ หากมีการนำสินทรัพย์อื่น เช่น เงินสด มารวมเป็นส่วนหนึ่งของการแลกเปลี่ยนด้วย แสดงว่ารายการแลกเปลี่ยนนี้มีมูลค่ายุติธรรมไม่ใกล้เคียงกัน เป็นการแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ที่ไม่คล้ายคลึงกัน

รายจ่ายภายหลังการได้มาซึ่งสินทรัพย์

หลังจากบันทึกสินทรัพย์แล้ว สำนักงานต้องบันทึกรายจ่ายที่เกิดขึ้นในภายหลังเกี่ยวกับรายการสินทรัพย์เพิ่มเป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้อง หากรายจ่ายนั้นจะทำให้สำนักงานได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจหรือศักยภาพในการให้บริการตลอดอายุการใช้งานของสินทรัพย์นั้นเพิ่มขึ้นจากมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ส่วนรายจ่ายประเภทอื่นที่เกิดขึ้นในภายหลังให้บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดขึ้น

การบันทึกรายจ่ายเกี่ยวกับสินทรัพย์ที่เกิดขึ้นในภายหลังเป็นสินทรัพย์ได้ก็ต่อเมื่อ รายจ่ายนั้นทำให้สินทรัพย์มีสภาพดีขึ้นเมื่อเทียบกับมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ตัวอย่างของการปรับปรุงสินทรัพย์ซึ่งทำให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการของสินทรัพย์นั้นเพิ่มขึ้น รวมถึง

- (1) การปรับปรุงสภาพอาคารให้มีอายุการใช้งานยาวนานขึ้นและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
- (2) การปรับปรุงเพื่อยกระดับคุณภาพของครุภัณฑ์ เพื่อให้การใช้งานมีคุณภาพดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

ประเภทของสินทรัพย์

สินทรัพย์อาจจัดแบ่งตามสภาพคล่องของสินทรัพย์ โดยแบ่งเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนและสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ดังนี้

1. สินทรัพย์หมุนเวียน
 - 1.1 เงินสดและเงินฝากธนาคาร
 - 1.2 ลูกหนี้เงินยืมโดยตรงจ่าย
 - 1.3 ลูกหนี้องค์กรเกษตรกรและเกษตรกร
 - 1.4 ลูกหนี้ส่วนราชการ
 - 1.5 วัสดุคงเหลือ
 - 1.6 เงินจัดสรรสาขา
 - 1.7 รายได้ค้างรับ
 - 1.8 ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า
 - 1.9 เงินมัดจำ
2. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน
 - 2.1 ครุภัณฑ์
 - 2.2 อาคารและสิ่งปลูกสร้าง

หลักการและนโยบายบัญชีสำหรับสินทรัพย์แต่ละประเภท

เงินสดและเงินฝากธนาคาร หมายถึง เงินสดในมือ เช็ค ดราฟต์ และธนาคณัติ สำนักงานจะรับรู้เงินสดและเงินฝากธนาคารในราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ และแสดงรายการดังกล่าวไว้ในเงินสดและรายการเทียบเท่า

เงินสดในงบแสดงฐานะการเงิน

ลูกหนี้เงินยืมตรงจ่าย หมายถึง ลูกหนี้ภายในสำนักงานกรณีให้พนักงาน ลูกจ้างหรือเจ้าหน้าที่ ยืมเงินไปใช้จ่ายในการปฏิบัติงานโดยไม่มีดอกเบี้ย สำนักงานจะรับรู้ลูกหนี้ในกรณีนี้ตามมูลค่าที่จะได้รับโดยไม่ต้องตั้งบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และให้แสดงมูลค่าตามบัญชีของลูกหนี้เงินยืมในรายการลูกหนี้ในงบแสดงฐานะการเงิน โดยแสดงรายละเอียดของลูกหนี้เงินยืมแต่ละประเภทไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

เนื่องจากการยืมเงินตรงจ่ายที่ผ่านสำนักงานมิได้กำหนดวงเงินการอนุมัติให้ยืมเงินตรงจ่าย เพื่อเป็นการควบคุม กำกับ และลดความเสี่ยงในการคืนเงินยืมตรงจ่าย จึงกำหนดให้การยืมเงินตรงจ่ายเป็นดังนี้

1. กรณีการเดินทางไปปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ปกติ เพื่อนำไปชำระค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ ค่าน้ำมันรถยนต์ ค่าทางด่วน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ สามารถยืมเงินตรงจ่ายได้เต็มจำนวน
2. กรณีดำเนินงานตามโครงการที่เลขาธิการ คณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการจัดการหนี้ และคณะกรรมการ อนุมัติแล้วกรณี (เช่น โครงการประชาสัมพันธ์ โครงการฝึกอบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ แลกเปลี่ยน สรุปบทเรียน สรุปผลการดำเนินงาน โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ โครงการอื่น ๆ ของสำนักจัดการหนี้ของเกษตรกรและสำนักฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร) ที่กำหนดให้มีค่าใช้จ่ายในโครงการดังนี้ ค่าที่พัก ค่าอาหารและอาหารว่าง ค่าห้องประชุม ค่าใช้อุปกรณ์ห้องประชุม ค่าจัดทำเอกสาร ค่าพาหนะ ค่าวิทยากร และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ ให้พนักงานผู้รับผิดชอบโครงการยืมเงินตรงจ่ายได้เฉพาะค่าพาหนะ ค่าวิทยากร และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ เท่านั้น ส่วนค่าที่พัก ค่าอาหารและอาหารว่าง ค่าห้องประชุม ค่าใช้อุปกรณ์ห้องประชุม ค่าจัดทำเอกสาร ให้พนักงานผู้รับผิดชอบโครงการจัดส่งเอกสารที่ครบถ้วนแล้วส่งให้ส่วนบัญชีและการเงิน ดำเนินการจ่ายเงินและหักภาษี ณ ที่จ่ายต่อไป

ลูกหนี้องค์กรเกษตรกรและเกษตรกร หมายถึง จำนวนเงินที่สำนักงานมีสิทธิได้รับชำระองค์กรเกษตรกรและเกษตรกร อันเนื่องจากการจ่ายเงินตามแผนและโครงการที่สำนักงานอนุมัติให้กับองค์กรเกษตรกรในรูปของเงินสนับสนุน (เงินกู้ยืม) การชำระหนี้แทนเกษตรกร การซื้อทรัพย์สินจากบุคคลที่สาม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานของสำนักงาน สำนักงานจะรับรู้ลูกหนี้องค์กรเกษตรกรและเกษตรกรตามมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ โดยตั้งบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ส่วนที่คาดว่าจะไม่สามารถเรียกเก็บได้ การประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในหน้าที่ 13 สำหรับการแสดงรายการลูกหนี้ให้แสดงมูลค่าสุทธิตามบัญชีในรายการลูกหนี้ในงบแสดงฐานะการเงินและให้เปิดเผยจำนวนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็นรายการหักจากลูกหนี้ไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ลูกหนี้ส่วนราชการ หมายถึง จำนวนเงินที่กองทุนได้สำรองจ่าย

1. ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2549 ที่ให้กองทุนชำระหนี้แทนเกษตรกร โดยสำรองจ่ายเงินชดเชยให้กับสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์การเกษตร) ที่โอนหนี้ของเกษตรกรมายังกองทุน ซึ่งอยู่ระหว่างขอเบิกจ่ายจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2551
2. ตามมติคณะกรรมการจัดการหนี้ ครั้งที่ 7/2549 เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2549 เป็นค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการหนี้ แล้วทำบันทึกถึงกรมสรรพากรเพื่อขอเงินคืน เมื่อพระราชกฤษฎีกาประกาศใช้แล้ว

และให้แสดงรายการลูกหนี้ส่วนราชการด้วยมูลค่าสุทธิตามบัญชีในรายการลูกหนี้ในงบแสดงฐานะการเงิน และเปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

วัสดุคงเหลือ หมายถึง สินทรัพย์ที่สำนักงานมีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติ โดยทั่วไปมีมูลค่าไม่สูงและไม่มีลักษณะคงทนถาวร ได้แก่ วัสดุสำนักงาน สำนักงานจะรับรู้วัสดุคงเหลือในราคาทุน และจะคำนวณราคาทุนของวัสดุคงเหลือโดยใช้วิธีเข้าก่อน-ออกก่อน ซึ่งมีข้อสมมติฐานว่าวัสดุที่ซื้อก่อนจะถูกนำออกไปใช้ก่อนวัสดุคงเหลือปลายงวดจะสอดคล้องกับการบริหารวัสดุทั่วไป โดยเฉพาะวัสดุที่มีอายุการใช้งานจำกัดสำนักงานจะแสดงเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนรายการหนึ่งในงบแสดงฐานะการเงิน

เงินจัดสรรสาขา หมายถึง จำนวนเงินที่โอนและรับโอนระหว่างสำนักงานใหญ่ สาขาจังหวัด และสาขาภูมิภาค เพื่อให้สาขาจังหวัดและสาขาภูมิภาคมีเงินใช้ในการบริหารสำนักงาน ปฏิบัติงานให้ลุล่วงตาม พ.ร.บ. กองทุน และนโยบายที่ได้รับจากผู้บริหารกองทุน (ตามรายละเอียดของแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ปรากฏในแต่ละรอบปีบัญชีหรือปีงบประมาณ) โดยแสดงในงบแสดงฐานะการเงิน

รายได้ค้างรับ หมายถึง รายได้ของสำนักงาน ซึ่งเกิดจากการรายได้ขึ้นแล้วแต่ยังไม่ได้รับชำระเงิน เช่น ดอกเบี้ยเงินฝากค้างรับ รายได้ค่าบริการค้างรับ สำนักงานจะรับรู้รายได้ค้างรับตามมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับ โดยแสดงในงบแสดงฐานะการเงิน และเปิดเผยให้ทราบถึงประเภทของรายการรายได้ค้างรับไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินด้วย

ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่สำนักงานจ่ายเพื่อซื้อสินทรัพย์หรือบริการไปแล้ว และจะได้รับประโยชน์ตอบแทนในอนาคตซึ่งคาดว่าจะใช้หมดไปในระยะสั้น สำนักงานจะรับรู้ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้าตามมูลค่าของสินทรัพย์หรือบริการที่คาดว่าจะได้รับ โดยแสดงในงบแสดงฐานะการเงิน และหากจำนวนเงินเป็นสาระสำคัญ สำนักงานจะเปิดเผยให้ทราบถึงประเภทของรายการค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้าไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินด้วย

เงินมัดจำ หมายถึง เงินตราหรือหลักทรัพย์ที่สำนักงานจ่ายเพื่อเป็นประกันในการดำเนินการตามสัญญา เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิหรือบริการบางอย่าง เงินตราหรือหลักทรัพย์นั้นจะหมดไปหรือได้รับคืนเมื่อการดำเนินงานตามเงื่อนไขได้สิ้นสุดลง โดยจะแสดงในงบแสดงฐานะการเงินด้วย

ครุภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น ครุภัณฑ์สำนักงาน ยานพาหนะ เครื่องมืออุปกรณ์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น สำนักงานจะรับรู้ครุภัณฑ์ตามราคาทุน และบันทึกค่าเสื่อมราคาสะสมเพื่อนำไปหักออกจากราคาทุนของสินทรัพย์เพื่อให้ได้มูลค่าสุทธิตามบัญชีการรับรู้ค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาสะสมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในหน้าที่ 13 และให้แสดงรายการครุภัณฑ์เป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนในงบแสดงฐานะการเงินด้วยมูลค่าสุทธิตามบัญชี โดยเปิดเผยรายละเอียดของราคาทุน ค่าเสื่อมราคาสะสม และมูลค่าสุทธิตามบัญชีสำหรับอุปกรณ์แต่ละประเภทไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

อาคาร หมายถึง อาคารและสิ่งปลูกสร้างประเภทต่างๆ เช่น อาคารสำนักงาน อาคารที่ใช้เพื่อประโยชน์อื่น อาคารโรงงาน สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ เช่น โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ โรงเพาะชำ โรงเก็บรถยนต์ รวมทั้งส่วนปรับปรุงอาคารซึ่งเป็นต้นทุนในการตกแต่ง ต่อเติม หรือปรับปรุงตัวอาคารภายหลังจากที่จัดสร้างอาคารเสร็จแล้ว รวมทั้งงานระหว่างก่อสร้างที่ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ ซึ่งจะบันทึกบัญชีเป็นอาคารระหว่างก่อสร้างไว้ เมื่องานก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงจะโอนมาบันทึกเป็นอาคารและสิ่งปลูกสร้างประเภทนั้นๆ สำนักงานจะรับรู้อาคารและสิ่งปลูกสร้างตามราคาทุนทั้งอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่สำนักงานมีกรรมสิทธิ์และไม่มีการสิทธิ์ แต่สำนักงานได้ครอบครองและนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน สำนักงานจะต้องบันทึกค่าเสื่อมราคาสะสมเพื่อนำไปหักออกจากราคาทุนของสินทรัพย์เพื่อให้ได้มูลค่าสุทธิตามบัญชี การรับรู้ค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาสะสมให้เป็นไป

ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในหน้าที่ 13 และให้แสดงรายการอาคารเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนในงบแสดงฐานะการเงินตามมูลค่าสุทธิตามบัญชี โดยเปิดเผยรายละเอียดของราคาทุน ค่าเสื่อมราคาสะสม และมูลค่าสุทธิตามบัญชีสำหรับอาคารและสิ่งปลูกสร้างแต่ละประเภทไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ที่ดิน หมายถึง อสังหาริมทรัพย์ที่สำนักงานมีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน สำนักงานจะรับรู้ที่ดินตามราคาทุน เฉพาะที่ดินที่สำนักงานมีกรรมสิทธิ์ และให้แสดงที่ดินเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนในงบแสดงฐานะการเงิน สำหรับ ที่ราชพัสดุที่สำนักงานครอบครองและใช้ประโยชน์นั้นให้แสดงข้อมูลเพิ่มเติมไว้ใน หมายเหตุประกอบงบการเงินด้วย

หลักการและนโยบายบัญชีเกี่ยวกับหนี้สินและส่วนทุน

การรับรู้หนี้สิน

การพิจารณาการบันทึกหนี้สิน จะต้องเข้าหลักเกณฑ์ 2 ประการ ได้แก่

1. ความหมายของหนี้สิน ตามคำอธิบายศัพท์ในย่อหน้าที่ 4 และ
2. เกณฑ์การรับรู้หนี้สิน

2.1 มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่สำนักงานจะสูญเสียทรัพยากรที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ เพื่อนำไปชำระภาระผูกพันนั้น และ

2.2 มูลค่าของภาระผูกพันที่จะต้องชำระนั้นสามารถวัดได้อย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ

ประมาณการหนี้สินและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

ประมาณการหนี้สิน คือ หนี้สินที่มีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับจังหวะเวลาหรือจำนวนที่ต้องจ่ายชำระ สำนักงานจะรับรู้ประมาณการหนี้สินเป็นหนี้สิน เมื่อประมาณการหนี้สินนั้นทำให้สำนักงานมีภาระผูกพันในปัจจุบันแล้ว และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่จะสูญเสียทรัพยากรที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ เพื่อจ่ายชำระภาระผูกพันนั้นรวมทั้งสามารถประมาณมูลค่าของภาระผูกพันนั้นได้อย่างสมเหตุสมผล เช่น การฟ้องร้องตามกฎหมาย หากสำนักงานพิจารณาจากหลักฐานทั้งหมดที่มีอยู่แล้วเห็นว่าจากผลของเหตุการณ์ในอดีต ทำให้หน่วยงานมีภาระผูกพัน ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงินแล้ว สำนักงานจะต้องรับรู้ประมาณการหนี้สินดังกล่าว ด้วยจำนวนประมาณการที่ดีที่สุดของรายจ่ายที่หน่วยงานจะต้องจ่าย ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน เพื่อชำระภาระผูกพันนั้น แต่หากสำนักงานพิจารณาจากหลักฐานทั้งหมดแล้ว เห็นว่าไม่น่าจะมีภาระผูกพันในปัจจุบันอยู่ ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน ก็ยังไม่ต้องรับรู้เป็นหนี้สินในงบแสดงฐานะการเงิน แต่ให้เปิดเผยข้อมูลไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน หากข้อมูลดังกล่าวมีนัยสำคัญสำหรับการวิเคราะห์และการตัดสินใจของผู้บริหาร ในกรณีที่สำนักงานรับรู้ประมาณการหนี้สินในงบแสดงฐานะการเงินนั้น สำนักงานต้องทบทวนประมาณการหนี้สิน ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงินและปรับปรุงประมาณการหนี้สินดังกล่าวให้เป็นประมาณการที่ดีที่สุดสำหรับวันนั้น และจะต้องกลับบัญชีประมาณการหนี้สินหากความน่าจะเป็นที่หน่วยงานจะสูญเสียทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจ เพื่อชำระภาระผูกพันนั้นไม่อยู่ในระดับเป็นไปได้ค่อนข้างแน่อีกต่อไป

หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

(1) มีภาระผูกพันในปัจจุบันที่เกิดจากเหตุการณ์ในอดีต กล่าวคือ มีเหตุการณ์ในอดีตที่ส่งผลให้เกิด “ภาระหน้าที่หรือความรับผิดชอบ” ต่อบุคคลหรือนิติบุคคลใดๆ และ

(2) ส่งผลกระทบทางการเงินในเชิงลบแก่สำนักงาน กล่าวคือ สำนักงานจะต้องก่อหนี้เพิ่มขึ้น หรือจ่ายเงินสดหรือสินทรัพย์อื่นเพื่อชำระภาระผูกพันนั้น

ลักษณะสำคัญของหนี้สิน คือ ต้องเป็นภาระผูกพันในปัจจุบันของสำนักงาน ภาระผูกพันในปัจจุบันอาจเกิดจากสัญญาข้อผูกมัดตามกฎหมาย หรือเกิดจากการดำเนินงานตามปกติ ภาระผูกพันในปัจจุบันจะ

เกิดขึ้นเมื่อมีเหตุการณ์หรือรายการในอดีตที่ทำให้สำนักงานไม่สามารถใช้ดุลยพินิจ หรือใช้ดุลยพินิจได้น้อยมากที่จะหลีกเลี่ยงการสูญเสียทรัพยากรในอนาคต สำนักงานจะรับรู้หนี้สินในงบแสดงฐานะการเงินเมื่อประโยชน์เชิงเศรษฐกิจของทรัพยากรจะออกจากสำนักงาน เพื่อชำระภาระผูกพันในปัจจุบัน เมื่อภาระผูกพันที่ต้องชำระนั้นสามารถวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ สำนักงานไม่ต้องรับรู้ภาระผูกพันเป็นหนี้สินหากคู่สัญญายังมีได้ปฏิบัติตามภาระผูกพันในสัญญา เช่น ไม่ต้องรับรู้รายการที่เกี่ยวกับการสั่งซื้อครุภัณฑ์ที่ยังมิได้รับ เป็นหนี้สินในงบแสดงฐานะการเงิน

การวัดมูลค่าหนี้สิน

โดยทั่วไปหนี้สินควรวัดมูลค่าด้วยจำนวนเงินที่ได้รับจากการก่อภาระผูกพัน หรือบันทึกด้วยจำนวนเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดที่คาดว่าจะต้องจ่ายเพื่อชำระภาระผูกพันนั้น

ประเภทของหนี้สิน

หนี้สินอาจจัดแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

1. เจ้าหนี้
2. ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย
3. ประมาณการหนี้สิน
4. หนี้สินอื่น

หลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหนี้สินแต่ละประเภท

เจ้าหนี้ จะเกิดขึ้นจากภาระผูกพันที่สำนักงานมีต่อบุคคลภายนอก เช่น เจ้าหนี้จากการซื้อสินค้า ซื้อบริการ เจ้าหนี้รายจ่ายประเภททุน เจ้าหนี้อื่น เป็นต้น สำนักงานจะรับรู้เจ้าหนี้จากการซื้อสินค้า ซื้อบริการ และเจ้าหนี้รายจ่ายประเภททุนเมื่อสำนักงานได้รับสินค้า บริการ และสินทรัพย์จากผู้ขายแล้ว การรับสินค้า บริการ และสินทรัพย์นี้หมายถึงจุดที่สำนักงานได้มีการตรวจรับเรียบร้อยแล้ว และแสดงรายการเจ้าหนี้เป็นหนี้สินหมุนเวียนในงบแสดงฐานะการเงิน โดยให้เปิดเผยรายละเอียดประเภทเจ้าหนี้ไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย คือ จำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นแล้วในรอบระยะเวลาบัญชีปัจจุบันแต่ยังไม่ได้มีการจ่ายเงิน การจ่ายเงินจะกระทำในรอบระยะเวลาบัญชีถัดไป ค่าใช้จ่ายดังกล่าวอาจเกิดจากข้อกำหนดของกฎหมาย ข้อตกลงในสัญญา หรือจากบริการที่ได้รับแล้ว เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าไปรษณีย์ ค่าเช่าทรัพย์สิน สำนักงานจะรับรู้ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายเมื่อเกิดค่าใช้จ่าย โดยการประมาณค่าตามระยะเวลาที่เกิดค่าใช้จ่ายนั้น และให้แสดงค่าใช้จ่ายค้างจ่ายเป็นหนี้สินหมุนเวียนในงบแสดงฐานะการเงิน

ประมาณการหนี้สิน หมายถึง หนี้สินที่มีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับจังหวะเวลา หรือจำนวนที่ต้องจ่ายชำระ แต่เป็นภาระผูกพันในปัจจุบันซึ่งมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ ที่สำนักงานจะต้องจ่ายชำระภาระผูกพันนั้นในอนาคต และสูญเสียทรัพยากรที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจเพื่อจ่ายชำระภาระผูกพันนั้น รวมทั้งสามารถประมาณมูลค่าของภาระผูกพันนั้นได้อย่างสมเหตุสมผล และน่าเชื่อถือ เช่น การฟ้องร้องตามกฎหมาย หนี้สินค่าชดเชยความเสียหาย หนี้สินบำเหน็จบำนาญ เป็นต้น สำนักงานจะรับรู้ประมาณการหนี้สิน ด้วยจำนวนประมาณการที่ดีที่สุดของรายจ่ายที่จะต้องจ่ายชำระภาระผูกพันในปัจจุบัน ณ วันที่จัดทำรายงาน สำนักงานต้องทบทวนประมาณการหนี้สิน ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงินและปรับปรุงประมาณการหนี้สินดังกล่าว ให้เป็นประมาณการที่ดีที่สุดสำหรับวันนั้น และจะต้องกลับบัญชีประมาณการหนี้สินหากความน่าจะเป็นที่หน่วยงานจะสูญเสียทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจ เพื่อชำระภาระผูกพันนั้นไม่อยู่ในระดับเป็นไปได้ค่อนข้างแน่อีกต่อไป และให้สำนักงาน

แสดงประมาณการหนี้สินเป็นหนี้สินไม่หมุนเวียนในงบแสดงฐานะการเงินของสำนักงาน

หนี้สินอื่น หมายถึง หนี้สินประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น เช่น ภาษีหัก ณ ที่จ่ายที่ยังไม่นำส่ง เงินมัดจำของ/เงินประกันสัญญา เป็นต้น และให้แสดงรายการดังกล่าวเป็นหนี้สินหมุนเวียน หรือหนี้สินไม่หมุนเวียนแล้วแต่กรณี ในงบแสดงฐานะการเงิน โดยให้เปิดเผยรายละเอียดประเภทเจ้าหนี้ไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ส่วนทุน

ประกอบด้วย

1. ทุน
2. รายได้สูง / (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม

หลักการและนโยบายบัญชีสำหรับทุนแต่ละประเภท

ทุน สำนักงานได้บันทึกบัญชีทุนตั้งแต่หรือเมื่อเริ่มปฏิบัติตามระบบบัญชีเกณฑ์คงค้าง โดยสำนักงานได้รับเงินงบประมาณมาจัดตั้งเป็นทุนประเดิม จำนวน 1,800 ล้านบาท

รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม จะแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินของสำนักงานที่สะสมมาในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี ซึ่งสำนักงานจะนำมาบันทึกเพิ่มหรือลดส่วนทุน ณ วันที่จัดทำรายงานรายได้สูง/(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายที่ยังไม่เกิดขึ้นของเงินลงทุน

หลักการและนโยบายบัญชีเกี่ยวกับรายได้

การรับรู้รายได้

พิจารณาการจะรับรู้เป็นรายได้จะต้องเข้าหลักเกณฑ์ 2 ประการ ได้แก่

1. ความหมายของรายได้ตามคำอธิบายศัพท์ หน้า 3
2. เกณฑ์การรับรู้รายได้ ดังนี้
 - 2.1 มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ในการเกิดขึ้นของรายได้
 - 2.2 สามารถวัดมูลค่าของรายการดังกล่าวได้อย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ

รายได้ตามคำอธิบายศัพท์ดังกล่าวเป็นการไหลเข้าของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจตลอดรอบระยะเวลาบัญชี ซึ่งเกิดจากการดำเนินงานของสำนักงาน ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นจะเกี่ยวเนื่องกับการเพิ่มขึ้นในส่วนของสินทรัพย์ หรือการลดลงในส่วนของหนี้สินซึ่งมีผลทำให้สินทรัพย์สุทธิเพิ่มขึ้น เช่น รายได้จากเงินอุดหนุนรัฐบาล รายได้ดอกเบี้ย ฯลฯ กระแสเงินสดเข้า เช่น เงินกู้ยืมไม่ถือเป็นรายได้เนื่องจากทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินในจำนวนที่เท่ากันจึงไม่มีผลกระทบต่อสินทรัพย์สุทธิ สำนักงานจะรับรู้รายได้ในงบรายได้และค่าใช้จ่าย เมื่อประโยชน์เชิงเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์หรือการลดลงของหนี้สิน เมื่อสำนักงานสามารถวัดมูลค่าของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นได้อย่างน่าเชื่อถือหรืออีกนัยหนึ่งการรับรู้รายได้จะเกิดขึ้นพร้อมกับการรับรู้ส่วนที่เพิ่มขึ้นของสินทรัพย์ หรือส่วนที่ลดลงของหนี้สิน ทั้งนี้ สำนักงานไม่ต้องนำรายรับส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ตามมาตรา 10 แห่ง พ.ร.บ.กองทุน

การวัดมูลค่ารายได้

รายได้ของสำนักงานเกิดจากผลตอบแทนที่ได้รับหรือค้างรับ โดยทั่วไปจะกำหนดจำนวนรายได้ตามที่สำนักงานตกลงกับเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และสถาบันการเงิน ซึ่งจำนวนรายได้ที่สำนักงานตกลงกับ

เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรเป็นไปตามมติของคณะกรรมการ คณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการจัดการ
หนี้

ประเภทของรายได้

รายได้อาจแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

1. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
2. ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร
3. รายได้ค่าบริการและค่าปรับ
4. รายได้อื่นๆ

หลักการและนโยบายบัญชีสำหรับรายได้แต่ละประเภท

เงินอุดหนุนจากรัฐบาล เป็นเงินงบประมาณจากภาครัฐจัดอยู่ในประเภทงบรายจ่ายอื่นที่จ่ายให้กับสำนักงาน เพื่อนำมาใช้จ่ายในงบบุคลากร งบดำเนินงาน งบลงทุน งบอุดหนุน หรือในหลายลักษณะ เช่น ได้รับเงินงบประมาณเป็นการล่วงหน้าตามแผนการใช้จ่ายเงิน โดยมีเงื่อนไขให้นำไปใช้เพื่อให้ได้ผลผลิต ตามบทบาท ภารกิจที่ตกลงกันไว้ เงินงบประมาณที่ได้รับมาเป็นลักษณะจ่ายขาดจากรัฐบาล เงินงบประมาณที่เบิกมาแต่ละรายการเพื่อจ่ายชำระภาระผูกพันของรายการที่เกิดค่าใช้จ่ายขึ้นแล้ว และให้แสดงรายได้จากเงินงบประมาณในงบรายได้และค่าใช้จ่าย โดยให้เปิดเผยประเภทของเงินงบประมาณที่ได้รับไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน รายได้จากการขายสินค้าและบริการ

รายได้ค่าบริการและค่าปรับ เป็นรายได้ที่สำนักงานได้รับจากองค์กรเกษตรกรที่สำนักงานอนุมัติแผนและโครงการในรูปแบบเงินสนับสนุน (เงินกู้ยืม) และจากเกษตรกรที่สำนักงานได้ไปชำระหนี้แทนเกษตรกร และให้เก็บรายได้นั้นไว้ เพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงานของสำนักงาน รายได้ที่ได้รับอนุญาตให้เก็บรักษาไว้จะถือเป็นรายได้ที่อยู่ในความควบคุมของกองทุน และให้แสดงรายการดังกล่าวในงบรายได้และค่าใช้จ่าย

รายได้ออกเบี้ย เป็นค่าตอบแทนที่สำนักงานได้รับจากการให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์จากเงินหรือเงินทุน สำนักงานจะรับรู้รายได้ออกเบี้ยเมื่อเกิดรายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลาและให้สำนักงานแสดงรายการดังกล่าวในงบรายได้และค่าใช้จ่าย

รายได้อื่น คือ รายได้ประเภทอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น เช่น กำไร/ขาดทุนจากการจำหน่ายครุภัณฑ์ รายได้จากการจำหน่ายของประกวตราคา เป็นต้น และไม่มีภาระผูกพันต้องนำส่งคลัง สำนักงานจะบันทึกรับรู้รายได้อื่นเมื่อเกิดรายได้ และเข้าเกณฑ์การรับรู้รายได้ตามหน้าที่ 10 และให้แสดงรายการดังกล่าวในงบรายได้และค่าใช้จ่าย

หลักการและนโยบายบัญชีเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย

การรับรู้ค่าใช้จ่าย

พิจารณาจากการรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายจะต้องเข้าหลักเกณฑ์ 2 ประการ ได้แก่

1. ความหมายของค่าใช้จ่ายตามคำอธิบายศัพท์ในย่อหน้าที่ 4 และ
2. เกณฑ์การรับรู้ค่าใช้จ่าย ดังนี้
 - 2.1 มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ในการเกิดขึ้นของค่าใช้จ่าย และ
 - 2.2 สามารถวัดมูลค่าของค่าใช้จ่ายได้อย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ

ความหมายของค่าใช้จ่ายตามคำอธิบายศัพท์หน้า 3 ไม่รวมถึงการจ่ายสำหรับการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับรอบระยะเวลาบัญชีก่อน หรือรอบระยะเวลาบัญชีถัดไป การจ่ายที่เกี่ยวข้องกับรอบระยะเวลาบัญชีก่อน เกิดขึ้นเมื่อสำนักงานได้รับสินค้าหรือบริการในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชีก่อน แต่การจ่ายมากกระทำในรอบระยะเวลาบัญชีปัจจุบัน รายการดังกล่าวจะบันทึกบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายคู่กับหนี้สินที่เพิ่มขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชีก่อน ส่วนการจ่ายเงินจริงซึ่งเกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชีปัจจุบันไม่ถือเป็นค่าใช้จ่ายแต่เป็นการลดลงของหนี้สิน การจ่ายที่เกี่ยวข้องกับรอบระยะเวลาบัญชีถัดไปเกิดขึ้นเมื่อมีการจ่ายเงินล่วงหน้าในรอบระยะเวลาบัญชีหนึ่งซึ่งจะบันทึกบัญชีเป็นสินทรัพย์ในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นและจะบันทึกบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีถัดไปเมื่อสำนักงานได้รับสินค้าหรือบริการจากการจ่ายเงินล่วงหน้านั้นแล้ว

สำนักงานจะรับรู้ค่าใช้จ่ายในงบรายได้และค่าใช้จ่ายเมื่อประโยชน์เชิงเศรษฐกิจลดลง เนื่องจากการลดลงของสินทรัพย์หรือการเพิ่มขึ้นของหนี้สิน และเมื่อสามารถวัดมูลค่าของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่ลดลงได้อย่างน่าเชื่อถือ หรืออีกนัยหนึ่งการรับรู้ค่าใช้จ่ายจะเกิดขึ้นพร้อมการรับรู้ส่วนที่ลดลงของสินทรัพย์ หรือส่วนที่เพิ่มขึ้นของหนี้สิน

ประเภทของค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายอาจจัดแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร
2. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
3. ค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุน
4. หนี้สูญ
5. ค่าเสื่อมราคา
6. ค่าตัดจำหน่าย
7. ค่าใช้จ่ายอื่น

หลักการและนโยบายบัญชีสำหรับค่าใช้จ่ายแต่ละประเภท

ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร คือ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและการจ้างงาน เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าใช้จ่ายสวัสดิการ เป็นต้น สำนักงานจะรับรู้ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรเมื่อจ่ายนั้นเกิดขึ้น และให้แสดงรายการดังกล่าวในงบรายได้และค่าใช้จ่ายของสำนักงาน โดยเปิดเผยค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรประเภทต่างๆ ไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน คือ ค่าใช้จ่ายที่ใช้จ่ายไปเพื่อการดำเนินงานของสำนักงาน เช่น ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค ค่าใช้จ่ายในการประชุม เป็นต้น รายการเหล่านี้จะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อจ่ายนั้นเกิดขึ้น และให้แสดงรายการดังกล่าวไว้ในงบรายได้และค่าใช้จ่ายของสำนักงาน โดยเปิดเผยค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานประเภทต่างๆ ไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของสำนักงาน (หมวดค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุและค่าสาธารณูปโภค) ที่ต้องดำเนินการชำระเงินเป็นรายเดือนและ/หรือจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ว่าด้วย พ.ศ. 2547 (เช่น ค่าเช่าสินทรัพย์ต่าง ๆ ค่าบริการทำความสะอาด ค่ารักษาความปลอดภัย ค่าบำรุงรักษารถยนต์ ค่าถ่ายเอกสารและเข้าเล่ม ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์ ค่าปรับปรุงตกแต่งสำนักงาน และค่าจ้างเหมาอื่น ๆ) ให้สำนักงานชำระเงินด้วยเช็คธนาคารเท่านั้น และหักภาษี ณ ที่จ่ายนำส่ง

กรมสรรพากรให้ถูกต้อง ยกเว้นกรณีที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อมิให้เกิดผลเสียหายและเป็นประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจกับกองทุน

ค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุน เป็นค่าใช้จ่ายที่สำนักงานจ่ายเป็นเงินอุดหนุนหรือจ่ายเป็นเงินช่วยเหลือให้แก่องค์กรเกษตรกร และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างหนี้และฟื้นฟูอาชีพเกษตรกร โดยที่สำนักงานไม่ได้รับผลตอบแทนทางการเงิน หรือไม่ได้รับสินค้าและบริการใดเป็นการแลกเปลี่ยน ค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนนี้ให้จ่ายตาม พ.ร.บ.กองทุน และ/หรือตามนโยบายของรัฐบาล โดยทั่วไปสำนักงานจะรับรู้ค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุน เมื่อเงินอุดหนุนหรือเงินช่วยเหลือนั้นได้รับอนุมัติให้จ่ายแก่องค์กรเกษตรกรหรือเกษตรกรผู้มีสิทธิ และให้สำนักงานแสดงรายการค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนไว้ในงบรายได้และค่าใช้จ่าย โดยเปิดเผยรายละเอียดค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

หนี้สูญ สำนักงานสามารถตัดจำหน่ายหนี้สูญได้ เมื่อได้ติดตามทวงถามแล้ว เข้าสู่กระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ตามที่คณะกรรมการกำหนดแล้ว มีหลักฐานที่แน่นอนว่าจะไม่ได้รับชำระหนี้จากองค์กรเกษตรกรและเกษตรกรแล้ว ให้เสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาจำหน่ายหนี้สูญต่อไป เพื่อตัดจำหน่ายยอดลูกหนี้องค์กรเกษตรกรและลูกหนี้เกษตรกร โดยการบันทึกบัญชีหนี้สูญและลดจำนวนลูกหนี้องค์กรเกษตรกรและลูกหนี้เกษตรกร และให้แสดงหนี้สูญในรายการค่าใช้จ่ายอื่นในงบรายได้และค่าใช้จ่าย

ค่าเสื่อมราคา คือ การปันส่วนต้นทุนของสินทรัพย์ถาวรอย่างเป็นระบบตลอดอายุการใช้งานของสินทรัพย์ ค่าเสื่อมราคาเกิดจากการสูญเสียศักยภาพในการให้บริการของสินทรัพย์ถาวรอันเนื่องมาจากเวลา การใช้งาน และความล้าสมัย สำนักงานจะต้องรับรู้การสูญเสียศักยภาพในการให้บริการของสินทรัพย์ถาวรในรูปของค่าเสื่อมราคาคู่กับค่าเสื่อมราคาสะสมเป็นประจำในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี ค่าเสื่อมราคาสำนักงานจะคำนวณโดยใช้วิธีเส้นตรง ยกเว้นที่ดินไม่ต้องคิดค่าเสื่อมราคา เนื่องจากที่ดินมีอายุการใช้งานไม่จำกัด

ในการคำนวณค่าเสื่อมราคา ให้สำนักงานการกำหนดอายุการใช้งานของสินทรัพย์โดยใช้ตารางการกำหนดอายุการใช้งานและอัตราค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวรในภาคผนวก 2 เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

อายุการใช้งานของสินทรัพย์ คือ อายุการใช้งานที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากสินทรัพย์นั้น สำนักงานจะประมาณอายุการใช้งานของสินทรัพย์ตามดุลยพินิจ ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์จากการใช้สินทรัพย์ที่คล้ายคลึงกันในอดีต โดยคำนึงถึงปัจจัย ดังนี้

1. ประโยชน์ที่สำนักงานคาดว่าจะได้รับจากการใช้สินทรัพย์โดยประเมินจากผลผลิตที่คาดว่าจะได้จากสินทรัพย์นั้น
2. การชำรุดเสียหายที่คาดว่าจะเกิดจากการใช้งานสินทรัพย์ซึ่งเป็นผลมาจากสาเหตุต่างๆ เช่น ความถี่ในการใช้งาน แผนการซ่อมและบำรุงรักษา
3. ความล้าสมัยทางด้านเทคนิค
4. ข้อจำกัดทางกฎหมายหรือข้อจำกัดอื่นในการใช้สินทรัพย์

ค่าตัดจำหน่าย สำนักงานจะปันส่วนมูลค่าเสื่อมสภาพของสินทรัพย์ (เช่น สิทธิการเช่า เป็นต้น) อย่างมีระบบตลอดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์นั้น และจะรับรู้การสูญเสียศักยภาพในการให้บริการของสินทรัพย์ในรูปของค่าตัดจำหน่ายคู่กับค่าตัดจำหน่ายสะสมเป็นประจำในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี โดยใช้วิธีคำนวณค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงเช่นเดียวกับการคิดค่าเสื่อมราคา

ในการคำนวณค่าตัดจำหน่าย จะใช้ดุลยพินิจในการกำหนดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์โดยให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า อายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์นั้นต้องไม่เกิน 20 ปี นับจากวันที่สินทรัพย์นั้นสามารถให้

ประโยชน์ได้ ในการกำหนดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์นั้น ต้องใช้ดุลยพินิจโดยคำนึงถึงปัจจัย ดังนี้

1. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้สินทรัพย์
2. วงจรชีวิตของสินทรัพย์ และข้อมูลสาธารณะเกี่ยวกับประมาณการอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ที่คล้ายคลึงกันที่นำมาใช้ประโยชน์ในลักษณะเดียวกัน
3. ความล้าสมัยด้านเทคนิค ความล้าสมัยเนื่องจากวิทยาการสมัยใหม่ หรือความล้าสมัยที่เกิดจากปัจจัยอื่น
4. การเปลี่ยนแปลงในความต้องการของผู้ใช้ต่อผลผลิตหรือบริการที่เป็นผลจากสินทรัพย์ไม่มีตัวตนนั้น
5. ระดับค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาสินทรัพย์ เพื่อดำรงไว้ซึ่งประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์นั้น
6. อายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์อาจถูกจำกัดโดยอายุการใช้งานของสินทรัพย์อื่นที่ต้องใช้ร่วมกัน
7. ข้อจำกัดทางกฎหมาย หรือข้อจำกัดอื่นในการใช้สินทรัพย์

ค่าใช้จ่ายอื่น คือ ค่าใช้จ่ายประเภทอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น สำนักงานจะรับรู้ค่าใช้จ่ายอื่นเมื่อเกิดค่าใช้นั้น และให้สำนักงานแสดงรายการดังกล่าวในงบรายได้และค่าใช้จ่ายของสำนักงาน โดยเปิดเผยประเภทของค่าใช้นั้นไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน